

JUFFROUW ZANG-DE-LES MUSICEERT EN VERTELT

Marie – Jeanne De Smet

Met de beerkan naar Port Arthur tijdens Wereldoorlog I

Tijdens de eerste wereldoorlog was er gebrek aan van alles. Sommige eetwaren, zoals melk bv. waren ‘op de bon’. Ze waren gerantsoeneerd en je kon ze kopen met rantsoenzegels. Andere, zoals aardappelen en verse groenten, waren schaars, vooral in de steden. Er was wel wat de mensen het ‘Amerikaans Huis’ noemden. Daar kon men sommige zaken kopen zoals rijst en spek dat wel een beetje naar petroleum rook.

Maar voor de rest moest men zich behelpen. Zo werd ieder stukske tuin of lapje grond beplant met aardappels en andere groenten. De stad Gent verhuurde stadsgronden in kleine deeltjes aan mensen die geen tuin hadden. In het lokaal van ‘Het Volk’ in de Oudburg kon er geen spiertje geplant worden. Daarom had grootmoeder een ‘land’ gehuurd op Port Arthur in het havengebied. Daar probeerde ze een en ander te kweken dat ze regelmatig ging verzorgen, tussen al haar ander werk door.

Hoewel ze er weinig van kende, wist ze toch dat de beplanting moest bemest worden. Maar dat was andere koek! Kunstmest? Daar was niet aan te geraken. De beerput thuis dan maar open gedaan, een grote oude oorkan gevuld, er doek over gespannen, en dan naar Port Arthur. Te voet natuurlijk. In de Sleepstraat (toen nog Slijpstraat) gekomen, begaf de bodem van de kan het plotseling en heel de onwelriekende inhoud belandde in één klap op het voetpad. En dat nog wel voor de deur van een notaris of een dokter (ik weet het zo juist niet meer). Grootmoeder gooide de kan bij de vuiligheid en uit schrik voor moeilijkheden ging ze er zo rap mogelijk vandoor. Hoe het verder verliep, heb ik nooit geweten. Ik geloof wel niet dat het ‘land’ een massale opbrengst gaf.

NASCHRIFT

De grootmoeder van onze auteur heeft er niets aan, maar misschien is het iets voor de ‘stadstuiniers’ om en rond Gent: een bemestingsschema uit 1917 voor vier perceeltjes met rotatiesysteem. Een perceel met A bemesting krijgt het volgende jaar D, B krijgt A, C wordt B en D gaat naar C. Voor een goed begrip: dit stamt uit het neutrale Nederland waar blijkbaar naast kunstmest (kali of potas en stikstof) nog ‘Chili’ (guano: droge vogelmest) verkrijgbaar was. Kompost is verteerd groen en gier is beer of aal. Uit: Boon, B. (1917), Ieder-

een tuinier in oorlogstijd, Cohen, Amsterdam.

Over dit onderwerp ook: 'Oorlogspataters met of zonder sprout en Gentse volkstuintjes (1940 – 1942). In: Ghendtsche Tydinghen, jg. 39, 2010, p. 278-283.

17

A	B
Volle bemesting. Alle koolsoorten, Sla, Spinazie, Tomaten, Komkommers, (Andijvie, Selderie).	Op lichten grond wat verteerden Kompost. Wortelgewassen: Koolraap, Bieten, Wortelen, Schorseneeren, Uien, Selderie, Radijs, Peterselie, Ramenas, (Groote boonen).
D	C
Een weinig Kompost en de pas opgekomen planten wat Chili, of slappe gier. Peulvruchten.	Lichte Kompost, Kali- en Stikstof-bemesting. Aardappelen.